

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 390/2016 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om ersättningar enligt lagen om fornminnen och allokering av resurser för undersökningar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller överlämnat följande skriftliga spørgsmål SS 390/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Eero Suutari /saml:

Är markägare berättigade till ersättningar och är de, å andra sidan, skyldiga att ersätta kostnaderna även i situationer där undersökningarna visar att det på platsen i fråga inte finns förutsättningar för sådant skydd som garanteras i lagen om fornminnen samt

ämnar statsrådet sörja för att det finns tillräckligt med resurser för undersökningar så att utredningstiden inte blir oskälig vad gäller de ekonomiska kostnaderna?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Bestämmelserna om ersättning i lagen om fornminnen tillämpas i en situation där ett allmänt eller större enskilt arbetsföretag föranleder särskild undersökning av en fornlämning eller särskilda åtgärder för dess bevarande. Vanligen blir sådana särskilda åtgärder aktuella först efter förundersökningar, när det står klart att projektet berör fornlämningen.

Enligt förfarandena i markanvändnings- och bygglagen och i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning svarar de aktörer som i praktiken ansvarar för projekten för utredningar och kostnaderna för dessa. Vid planläggning kan kostnaderna för utredningar kanaliseras till dem som gynnas av planen via de markanvändningsavtal som kommunen ingått. Kartläggningar av fornlämningar görs som tjänstearbete på såväl statens som kommuners bekostnad.

I lagen om fornminnen tas inte ställning till situationer där det genom en särskild undersökning fastställts att ett objekt som valts utifrån förundersökningar inte är en fornlämning. Enligt 15 § i lagen bör den som ansvarar för projektet delta i kostnaderna, försåvitt detta icke med beaktande av omständigheterna anses oskäligt. Det faktum att det visar sig att objektet som undersöks inte är en fornlämning är en sådan omständighet som avses i paragrafen. Det är emellertid fråga om en helhetsbedömning. Med stöd av paragrafen kan man inte kategoriskt säga att undersökningskostnaderna blir oskäliga om slutledningen av undersökningarna är att det inte är fråga om en fornlämning.

Museiverket aktivt har strävat efter att påverka grävningskostnaderna så att de är skäliga. Målet är att dokumentation och grävningar endast ska riktas till och krävas i utvalda delar av områden som byggs. Idealt skulle vara att undersöka eller bevara fornlämningar i sin helhet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 390/2016 rd

I fall där det har beslutats om kostnaderna för särskilda undersökningar eller bevarande åtgärder i enlighet med 15 § i samband med förfaranden för rubbningstillstånd som är förenliga med 11 § eller 13 § i lagen om fornminnen, har det enligt Museiverkets uppgifter inte utfärdats några skälighetskrav på undersökningskostnaderna till Museiverket eller den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen.

Största delen av de fältarbeten som en provgrävningsgrupp utför varar endast 1–2 dagar. Under de tre senaste åren har mindre än 10 procent av fältarbetena varat en vecka eller längre. I praktiken är det med de nuvarande resurserna inte möjligt att göra fältundersökningar som varar längre än två veckor i anslutning till samma projekt. På grund av de begränsade resurserna lyckas man inte alltid betjäna projektgenomförare med snabb tidtabell. Till exempel kan en undersökning av avtryck av en boplatz från stenåldern vid utvidgning av en sommarstuga leda till att man är tvungen att periodisera undersökningarna till två fältundersökningsperioder.

Arkeologiska fältundersökningar som krävs för små privata byggprojekt som inte omfattas av 15 § i lagen om fornminnen utförs av Museiverkets provgrävningsgrupp och med statliga medel. Provgävningsgruppen verkar inom ramen för de anslag som anvisats Museiverket ur statens budget. Eftersom staten svarar för kostnaderna för ifrågavarande undersökningar är det inte nödvändigt att betala ersättningar till markägare.

Helsingfors 17.8.2016

Undervisnings- och kulturminister Sanni Grahn-Laasonen